

6. Законодавча техніка / під ред. Д. А. Керімова. – Л.: Вид-во Ленінгрск. ун-ту, 1965. – 144 с.

7. Іванов С. А., Лівшиць Р. З., Орловський Ю. П., П'ятаков А. В., Цепін А. І. Трудове право і підвищення якості праці / Іванов С. А., Лівшиць Р. З., Орловський Ю. П., П'ятаков А. В., Цепін А. І.; під ред. Іванова С. А. – М.: Вид-во «Наука», 1987. – 270 с.

8. Кодекс законів про працю України: чинне законодавство зі змінами та допов. станом на 1 лист.2018 р.: (офіц. текст). – К.: Паливода А.В., 2018. – 128 с.

9. Конституція України: чинне законодавство станом на 1 вересня 2018 р.: – К.: Алетра, 2018. – 80 с.

10. Молодцов М. В. Система радянського трудового права і систем законодавства про працю / Молодцов М. В. – М., 1985. – 237 с.

11. Семенов В. І. Охорона праці в СРСР: правові проблеми станом на 9 лютого 2007 р.: К.: Наука і техніка., 1976. – 284 с.

12. Сиріх В. М. Комплексні інститути як компоненти системи російського права / Сиріх В. М. // Журнал російського права. – 2002. – № 10. – С. 22–27.

13. Смолярчук В. І. Джерела з радянського трудового права / Смолярчук В. І. – М.: Юрид. літ., 1978. – 348 с.

Кольва Денис Денисович,

здобувач ступеня вищої освіти бакалавра
ННІ № 3 Національної академії внутрішніх
справ

Науковий керівник: викладач кафедри
тактичної підготовки ННІ № 3 Національної
академії внутрішніх справ, кандидат
психологічних наук ***Кудлай А. О.***

АТЕСТАЦІЯ РОБОЧОГО МІСЦЯ Й ОХОРОНА ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

За час економічної, екологічної та демографічної кризи в Україні вібрації, важкості склалася досить серйозна ситуація з умовами праці та виробничим середовищем на переважаючій більшості підприємств, особливо у середньому та малому бізнесі. За даними Держкомстату, в останні роки понад 2 млн. осіб працювали на робочому місці в антисанітарних умовах збільшеної забрудненості повітря хімічними речовинами, пилом, перевищень рівнів шуму та напруженості праці.

У середньому по Україні в зазначених умовах працюють близько третини робітників. На підприємствах видобувної та металургійної промисловості, машинобудуванні та металообробці

кількість таких робітників становить до 70 % загальної кількості працюючих.

За даними Держкомстату, в останні роки понад 1,5 млн осіб працювали на робочому місці в антисанітарних умовах збільшеної забрудненості повітря хімічними речовинами, пилом, підвищень рівнів шуму та вібрації, важкості та напруженості праці. У середньому по Україні в зазначених умовах працюють близько третини робітників. На деяких підприємствах (у видобувній та металургійній промисловості, машинобудуванні та металообробці тощо) кількість таких робітників становить до 70 % загальної чисельності працюючих. Кожне виробництво складається із сукупності робочих місць.

Робоче місце являє собою первинний осередок даного виробництва, одиницю виробничої сили, здатної давати відповідну віддачу лише за умови необхідної фондооснащеності праці, забезпеченості його сировиною, матеріалами, заготовками та іншими предметами праці, а також робочою силою певної професійної підготовки, здатної приводити в рух засоби виробництва. Робоче місце як одиниця продуктивної сили постійно зазнає змін у зв'язку з удосконаленням засобів праці, використанням більш ефективних предметів праці, застосуванням більш кваліфікованого живої праці й безперервним поліпшенням організації праці та виробничого процесу в цілому [7, 5].

У результаті виробничі можливості одного робочого місця неухильно підвищуються, що створює передумови для скорочення загального числа робочих місць, а отже, і чисельності зайнятих. Облік цих змін і цілеспрямований вплив на формування необхідної кількості робочих місць припускають повсюдне і систематичне проведення атестації робочих місць і їх раціоналізації, з метою забезпечення на цій основі підвищення ефективності виробництва, якості продукції та раціонального використання основних виробничих фондів і трудових ресурсів на підприємствах.

Отже, *атестація робочих місць* (за умовами праці) — це комплексна оцінка всіх факторів виробничого середовища і трудового процесу. Включає облік та комплексну оцінку відповідності кожного робочого місця вимогам стандартів, методикам виконання вимірювань, санітарним нормам і правилам, техніки безпеки та пожежної безпеки.

Атестація проводиться на підприємствах і в організаціях незалежно від форм господарювання, де технологічний процес, використовуване обладнання, сировина та матеріали є потенційними джерелами шкідливих і небезпечних виробничих факторів, що можуть несприятливо впливати на стан здоров'я працівників, а також на їхніх нащадків як тепер, так і в майбутньому.

Атестацію проводять у строки, передбачені колективним договором, але не рідше одного разу на 5 років (п. 4 Порядку № 442 і п. 1.5 Методрекомендацій № 41)

У зв'язку з цим ураховується: дата і строки проведення чергової атестації встановлену з таким розрахунком, щоб вона закінчилася до закінчення строку дії попередньої атестації. Крім того, у разі докорінної зміни умов і характеру праці може бути проведено позачергову атестацію (п. 4 Порядку № 442). Її можуть ініціювати роботодавець, профспілковий комітет, трудовий колектив (його виборний орган) або органи Держпраці [2, 30].

Атестацію проводить постійно діюча атестаційна комісія. Її склад і повноваження визначаються наказом керівника підприємства.

До цієї комісії рекомендується включати головних спеціалістів, працівників відділу кадрів, праці та заробітної плати, ОП, органів охорони здоров'я підприємства, представників громадських організацій (п. 2.2 Методрекомендацій № 41). Крім того, до її складу обов'язково повинен входити представник виборного органу первинної профспілкової організації, а в разі відсутності такого – уповноважена найманими працівниками особа (абзац перший п. 4 Порядку № 442). До проведення атестації також можуть залучатися проектні та науково-дослідні організації, технічні інспекції праці профспілок, територіальні органи Держпраці (п. 5 Порядку № 442).

Відповідно до статті 100 Кодексу законів про працю України на важких роботах та роботах із шкідливими і небезпечними умовами праці встановлюється підвищена оплата праці. Віднесення робіт до категорії із шкідливими та важкими умовами праці можливе також лише на підставі результатів атестації робочих місць за умовами праці. Величина доплат за шкідливі умови праці визначається відповідно до результатів проведеної атестації і може становити відповідно 4, 8 або 12% на роботах з шкідливими та важкими умовами праці та 16, 20 або 24 % на роботах з особливо шкідливими та особливо важкими умовами. Доплати встановлюються щодо конкретних робочих місць і нараховуються за час фактичної зайнятості на цих місцях. Зайнятості не менше 80 % робочого часу, встановленого для відповідного виробництва. Таким чином, враховуючи глибокий соціальний зміст проведення атестації робочих місць за умовами праці для забезпечення захищеності працюючих, зайнятих на роботах з несприятливими умовами праці, керівники підприємств, установ та організацій незалежно від форм власності та господарювання та фізичні особи (підприємці), які використовують найману працю, зобов'язані вжити необхідних заходів для її проведення, а на тих підприємствах, де термін її закінчився – провести чергову атестацію та забезпечити належне зберігання її матеріалів. Потрібна комплексна, науково обґрунтована атестація і раціоналізація робочих місць у галузях. Якщо цього не враховувати, багато, навіть дуже хороші заходи «не спрацюють».

Список використаних джерел

1. Колот А.М. Мотивація, стимулювання і оцінка персоналу. – До.: КНЕУ, 1998.
2. Конституція України від 28 червня 1996 р. № 254к/ВР-96. (зі змін. і доп.).
3. Маскон М.Х., Альберт М., Хедоури Ф. Основи менеджменту. – М.: Річ, 1992.
4. Сладкевич В.П. Мотивационный менеджмент: Курс лекцій. – До.: МАУП, 2001.
5. Подоровская М.М. Організація праці: Конспект лекцій. – До.: МАУП, 2001.
6. Дячун О.В. Організація, нормування та оплата роботи: Навч. посібник. – Львів, 2001.
7. Любимов Л.Л., Раннева Н.А. Основи економічних знань. М.: Вита-Пресс, 1997.
8. Фішер З., Дорнбуш Р., Шмалензи Р. Економіка. М.: Річ. 1998.
9. Офіційний сайт облдержадміністрації: www.kharkivoda.gov.ua
10. www.rumbler.ru.
11. www.ukr.net.
12. <https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2017/may/issue-40/article-27412.html>.

Бразалук Максиміліан Юрійович,

здобувач ступеня вищої освіти бакалавра
ННІ № 3 Національної академії внутрішніх
справ

Науковий керівник: викладач кафедри
тактичної підготовки ННІ № 3 Національної
академії внутрішніх справ, кандидат
психологічних наук ***Кудлай А. О.***

ПРАВА ПРАЦІВНИКІВ НА ПІЛЬГИ ТА КОМПЕНСАЦІЇ ЗА СКЛАДНІ ТА ШКІДЛИВІ УМОВИ ПРАЦІ

Вивчення охорони праці – одна з ключових умов для безпечного здійснення робітником своїх посадових обов'язків. Саме тому так важливо формувати та систематизувати наукові знання у майбутніх і підвищувати обізнаність у дійсних працівників. При сучасному матеріально-технічному забезпеченні виробництва, зокрема: стані робочого обладнання, відсутності нових проектно-конструкторських і управлінських рішень, принципово нових підходів до праці – не забезпечується повна безпека працівників, тож для відшкодування впливу важких та шкідливих умов праці на організм людини створена система прав на пільги та компенсації.